

Muistio Kaupunkiaktivismi-työpajasta 18.5.2015

Paikka: Nuorten toimintakeskus Happi, Helsinki

Työpajan tarkoitus

- Pohtia, miten kaupunkilaisten omaehtoinen aktivismi ja julkisen hallinnon toimet voivat entistä paremmin **tukea toisiaan** kaupunkiseudun kehittämisessä.
- Hahmottaa konkreettisten tapausesimerkkien kautta kaupunkiaktivistien ja hallinnon kohtaamisen nykyisiä **ongelmakohtia** sekä tunnistaa **toimenpiteitä**, joita aktivismien tukemisen ja hyvän kohtaamisen edistämiseksi kannattaa lähteä viemään eteenpäin.
- Luoda ymmärrystä siitä, miten Kaupunkiaktivismi-hanke voi auttaa hallintoa tukemaan aktivismia.

Osallistujat

Janne Antikainen, MDI

Merja Drake, Haaga-Helia

Veikko Eranti, Helsingin yliopisto

Katariina Ervasti, Vantaan kaupunginkirjasto

Maija Faehle, Helsingin yliopisto / Suomen ympäristökeskus SYKE

Kai Fogelholm, Espoon kaupunki, kaupunkisuunnittelu

John Grönvall, Arcada

Anna-Maija Halme, Suomen Kotiseutuliitto

Minna-Maari Harmaala, Haaga-Helia

Jukka Heinoja, Silmu-verkosto ry

Liisa Horelli, Aalto-yliopisto, YTK

Anna Hurmeranta, Helsingin kaupunginkanslia, asukasyhteistyö

Timo Hämäläinen, MDI / Urban Helsinki

Jenny Hölttä, Suomen ympäristökeskus SYKE

Sonja-Maria Ignatius, Helsingin kaupunki, ympäristökeskus

Tanja Jänicke, Yhteismaa ry

Kari Järvinen, Lähiönäyttämö ry

Pilvi Kallio, Vantaan kaupunki, asukaspalvelut

Sari Knuuti, Lahden kaupunki / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Pirjo Korpela, Evira

Outi Koskenniemi, Suomen ympäristökeskus SYKE

Päivi Kurikka, Kuntaliitto

Eeva Kuuluvainen, Helka ry

Sirkku Kuusava, Oulunkyläseura ry

Mikko Kyrönviita, Hukatila ry

Niina Lappalainen, Osuuskunta Hertsiikan Pumppu

Maaria Linko, Avoin yliopisto

Maija Merikanto, virkavapaalla Uudenmaan liitosta

Virve Miettinen, Helsingin kaupunginkirjasto, keskustakirjasto

Pasi Mäenpää, Helsingin yliopisto

Irene Mäentie, Vantaan kaupunki, Myyrmäen kirjasto / Jätkäsaari-liike

Risto Mäentie, Helsingin polkupyöräilijät / Jätkäsaari-liike

Riikka Mäkelä, Osuuskunta Törmäämö
 Tuija Norlamo-Saramäki, Espoon kaupunki, sosiaali- ja terveystoimi
 Jussi Nuortimo, Aivorieha Futurorg
 Mats Nylund, Arcada
 Joonas Pekkanen, Forum Virium Helsinki, Open Knowledge Finland, D-CENT-hanke
 Johanna Pellinen, Espoon kaupunki, viestintä
 Inari Penttilä, Helsingin nuorisoasiainkeskus
 Tanja Pirhonen, kaupunkiaktivisti
 Katri-Liisa Pulkkinen, Aalto-yliopisto, YTK
 Heidi Pussila, Helsingin kaupunki, tietokeskus
 Sinikukka Pyykkönen, MDI
 Outi Rissanen, Helka ry
 Annukka Saine-Kottonen, Helsingin pelastuslaitos
 Pekka Sauri, Helsingin apulaiskaupunginjohtaja
 Mariitta Savolainen, Hämevaara-Seura ry
 Suvi Savolainen, valtiovarainministeriö
 Harry Schulman, emeritusprofessori, Helsingin yliopisto
 Jenni Selosmaa, Financial Training Studio
 Juha Seppä, Tampereen yliopisto
 Jon Sundell, Kallio-liike / Made in Kallio
 Pia Tasanko, Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu
 Tuija Toivola, Haaga-Helia
 Ari Tolvanen, Helsingin kaupunki, kulttuurikeskus
 Pirjo Tulikukka, Helka ry
 Taneli Varis, oikeusministeriö
 Heikki Waris, Coreorient Oy

Sisältö

1. Alkuseessio	3
2. Mediaattorit ja managerit – ryhmä	5
3. Normit ja sallivuus -ryhmä	11
4. Jakamistalous -ryhmä	19
5. Loppukeskustelu	24
6. Palautelomakkeiden yhteenveto ja tulokset	25
7. Yhteenveto ja jatkotoimia	28

HUOMIO: Muistioon ryhmien kohdalle kirjatut toimenpide-ehdotukset eivät ole työpajaryhmän kesken työstettyjä julkilausumia vaan edustavat eri tahojen näkemyksiä.

Muistion ovat koonneet Maija Faehnle, Pasi Mäenpää, Jenny Hölttä, Maija Merikanto, Minna-Maari Harmaala ja Harry Schulman. Kuvat: Maija Merikanto, Merja Drake, Maija Faehnle.

1. Alkusesio

Pekka Sauri: Työpajan avaus

- Pitää muistaa, että ensin oli ihmisten yhteisö, josta kehkeytyi sitten kunta ja hallinto – nykyään kuitenkin, kun puhutaan kaupungista, tarkoitetaan organisaatiota eikä yhteisöä.
- Tämä kahtiajakautuminen näkyy tässäkin työpajassa, kun kansalaisaktiivit ja hallinto **määrittelevät itsensä toistensa kautta**.
- Sähköiset kommunikaatiovälineiden lisääntyvä käyttö sekä koulutus ja vaurastuminen ovat muuttaneet hallinnon ja kansalaisten välistä suhdetta. Jokaisella on käytettävissä paljon tietoa ja medioita. Jokainen voi tuottaa valtavan määrän uutta tietoa ja toimia oman mediansa päätoimittajana, jos niin haluaa. Enää ei väitellä vain ratkaisusta vaan myös **datasta ratkaisujen taustalla**.
- Tässä kehitystilanteessa on oleellista miettiä, **miten perinteisen kaupunkiorganisaation ja kaupunkilaisen välinen suhde järjestäytyy**. Voi nähdä, että hallinnon ja aktivismin välinen dialektiikka johtaa lopulta jonkinlaiseen **fuusioon**.
- Avoimempi kommunikaatio johtaa siihen, että **kaupunki ei pysty piiloutumaan** asukkaiden sanoilta ja mielipiteiltä.
- Hallinnon on oltava kansalaisten keskusteluissa mukana siellä, missä keskusteluja käydään eli keskeisesti sosiaalisessa mediassa. Jos hallinto **putoaa keskusteluista, siltä menee oikeutus**.
- Kaupunkiaktivismi on kaupunkilaisten **normaalista toimintaa**. Jos sen kutsuminen kaupunkiaktivismiksi auttaa viemään asioita hyvään suuntaan, hyvä niin.
- Suomalaisessa hallinnossa juuri kunnan rooli on erityisen merkityksellinen, koska julkiset palvelut ovat pitkälti kunnan vastuulla. Ainostaan poliisitoimesta vastaa valtio. Muissa Pohjoismaissa palveluja järjestää usein aluetason hallinto.
- Suomessa ihmisten korkea koulutus, vapaa sana, rohkeus ja energisyys luovat **hyvät edellytykset uudelle toiminnalle ja innovaatioille**. Kaupunkitapahtumia katsellessa, kuten äsken lauantaina Ravintolapäivän ja monien festivaalien täyttäessä kaupungin, näyttää, että kaikkialla on vallalla ilo, innostus ja aloitteellisuus.
- Samaan aikaan poliittisissa keskusteluissa Suomen taloustilanne ja kehitysnäkymät ovat kerrassaan kurjat. Ristiriita tuntuu räikeältä. Miksei innostus voisi kanavoitua maan menestykseksi?
- Saurin kysyessä tätä Facebook-seinällään kommentoissa hahmottui pian vastaus: **kansalaisten näkökulmasta byrokratia ja byrokraatit estävät vapaata toimintaa**, eikä kunnollisia väyliä oman näköisen kaupungin toteuttamiseen ole. Kommentit herättivät pohtimaan, missä määrin lainsäädäntö ja muu byrokratia on vain helppo syntipukki – ”pitäkää tunkkinne, en viitsi yrittääkään kun mikään ei onnistu kuitenkaan”. Mm. kaupungin antamia ohjeita eivät kaupunkilaiset välttämättä jaksa edes lukea.
- Edustuksellista demokratiaa kannattaa myös hyödyntää - perusluonteinen tapa saada asioita kaupungissa aikaan on kerätä samanmielisten porukka ja nostaa asia esiin päätöksentekijöille.

Hankkeiden esitykset

- Kaupunkiaktivismi metropolin voimavarana -hanke, Pasi Mäenpää, HY
- Käytännön havainnot aktivismien ja hallinnon kohtaamisista, Maija Faehnle, HY & SYKE
- Jakamistalous - Urbaanin osallistumisen ja kansalaisaktivismiin uusi muoto -hanke, Mats Nylund, Arcada
- Sharing City - Helsingistä jakamistalouden edelläkävijä -hanke, Tuija Toivola ja Minna-Maari Harmaala, Haaga-Helia

Alkuseiniossa esiin nousseita ajatuksia

- On myös näyttöä siitä, että byrokraatia hankaloittaa kansalaisten omatoimisuutta.
- On myös niin, että **vaikka byrokraatia ei sinänsä olisi totta, se on ”sosiaalinen fakta”** sikäli, että kansalaiset joko olettavat olevan niin eivätkä siksi ryhdy toimeen tai sitten luovuttavat ensimmäisen kohtaamansa virkamiehen nihkeyteen – tässä auttaisi virkamiesten lähtökohtainen halu sallia ja miettiä ratkaisuja säännösten rikkoutumisen pelon sijaan. Byrokraateista **mahdollistajia!**
- Hallinnollisten prosessien **hitaus hankaloittaa** toiminnan käynnistymistä, myös koska ihmisten **into laimenee** odottamisen pitkittyessä. Esimerkiksi rahoituspäätöstä voi joutua odottamaan jopa vuoden. Helsingin kaupungilla oli käytössä ns. alueraha, jolla saatiin nopeasti rahoitettua pikku projekteja, mutta se lopetettiin, kun huomattiin sinne valuvan esim. päiväkotien rahoitustarpeita.
- Aktivistien mielestä **hallinnon pitäisi päästä toiminnassaan aluetasolle**. Noin 100 000 asukkaan hallinnolliset aluerajat voisivat helpottaa kaupunkilaisten toimintaa.
- Helsingissä hallinnon hajanaisuus ja siiloutuminen uuvuttaa aktivistit – pitäisi olla **yhden luokun periaate** (muutenkin kuin varsinaisissa lupa-asioissa). Tilakeskus on saatava keskusteluyhteyteen ja mukaan muutokseen!
- Byrokraatian vähentäminen ei ole yksioikoista. Esimerkiksi Kalasatamassa uudenlaisten palvelujen aikaan saaminen ei edennyt, koska alueen kehittäminen oli jumissa vireillä olevien valitusprosessien takia. Valitusoikeuden rajaaminen on kuitenkin herkkä asia.
- Toimintaideat saattavat olla **väärässä ajassa**, jolloin juuri se hetki ei ole otollinen tapahtuman käynnistämiseksi.
- **Osallistavaa budjetointia** on pohdittu jo pitkään. Helsingissä konsernihallinto ei innostunut siitä. Kokeiluja on tehty ainakin Helsingin lähidemokratiahankkeessa, nuorisotoimessa ja Tampereella Tesoman lähiössä.
- Kaupunkiaktivismista puhuttaessa täytyy huomioida **puhetapojen, käsitteiden ja niiden tulkintojen moninaisuus**. Esimerkiksi jakamistalous on monille sanana vieras, vaikka käytännössä heillä voi olla jakamistalouden asioista paljonkin omakohtaista kokemusta.

2. Mediaattorit ja managerit – ryhmä

Osallistujat

Veikko Eranti
Anna-Maija Halme
Jukka Heinoja
Timo Hämäläinen
Liisa Horelli
Anna Hurmeranta
Tanja Jänicke
Kari Järvinen
Outi Koskenniemi
Päivi Kurikka
Eeva Kuuluvainen
Sirkku Kuusava
Mikko Kyrönviita
Niina Lappalainen
Irene Mäentie
Riikka Mäkelä
Johanna Pellinen
Inari Penttilä
Tanja Pirhonen
Katri-Liisa Pulkkinen
Outi Rissanen
Mariitta Savolainen
Suvi Savolainen
Pia Tasanko
Ari Tolvanen

Puheenjohtaja Pasi Mäenpää
Sihteeri Jenny Hölttä

Ryhmän pääkysymykset

- Toimijakartta: ketkä toimivat mediaattoreina ja managereina?
- Mitä hyötyä mediaattoreista ja managereista on kaupungille, mitä kaupunkilaisille ja aktivisteille?
- Miten aktivistien ja hallinnon välitystä pitäisi kehittää?
- Mitä muuta pitäisi selvittää aktivistien ja hallinnon kohtaamisen kannalta?

Tanja Jänicke, Yhteismaa ry: Mediaattorin näkemyksiä aktivismin toimintakentästä

- Maailma on muuttumassa **osallistavampaan kulttuuriin**. Digitalisoituminen on mahdollistanut sen, että **merkittäviä asioita voi tapahtua yhdessä yössä**.
- Kaupunkitapahtumien tullessa yhä suosittumaksi myös kaupunki on kiinnostunut tuottamaan vastaavanlaisia tapahtumia ja **pyytänyt mediaattorilta ehdotuksia** mielenkiintoisten tapahtumien järjestämiseen.

- Mediaattorin isoin rooli on toimia **mahdollistajana**, kaupunkilainen on pääasiallinen toimija ja tapahtuman **tekijä**. Kaupunkeja mediaattorit innostavat ja saavat huomaamaan uusia mahdollisuuksia.
- Mediaattorien rahoitus on epävarmaa, mikä hankaloittaa työtä.

Osallistujien ajatuksia ennen ryhmätyöskentelyä

- Toimintaan käytettävä rahoitus voitaisiin saada esimerkiksi valmentamisesta ja opettamisesta.
- Jos yhdistyksillä olisi mahdollisuus antaa edes pieni työntekijäpanos, toiminta voisi olla kannattavampaa.
- Onko hallituksella varaa tuhлата sosiaalista pääomaa, jota kansalaisilla on?
- Miten byrokraateista tulisi mahdollistajia?
- Miten esikaupunkialueille syntyisi toimintaa ja tapahtumia? Some-tapahtumat nykyisin pääosin kantakaupungissa.
- Miten kaupungin hallinnoimat ja käytössä pois olevat tilat saataisiin paremmin kaupunkilaisten käyttöön? Esim. Lähiönäyttämö ry pyrki lukuisien yhteistyökumppaneiden ja tukijoiden kanssa puoltolausein, valtuustoaloittein ja kansalaisadressein saamaan Martinlaakson tyhjäksi jääneen nuorisotalon käyttöön alueen järjestöjen ja vapaaehtoistyön tilaksi. Yhdistys olisi järjestänyt tilassa kuntouttavaa toimintaa nuorille. Nelivuotinen prosessi ei kuitenkaan tuottanut tulosta ja rakennus on edelleen tyhjiään. Tyhjien tilojen panttaaminen turhauttaa ja vie luottamuksen hallinnon hyvään tahtoon.
- Onko tapahtumien järjestämiseen lopulta tarpeeksi kiinnostuneita ja motivoituneita henkilöitä?

Osallistujien ajatuksia ryhmätyöskentelyn aikana

Managerien ja mediaattoreiden nykyinen rooli

- Kolmenlaisia managereja tunnistettiin: 1) kaupungin organisaatiot (osallisuus- ja neuvontayksikkö, Kulke), 2) asukasyhdistyspohjaiset organisaatiot (Helka ry:n Stake: Kehät ja Sukkulat) ja 3) uudet välittäjät eli varisnaiset aktivismimanagerit (Yhteismaa ry, Hukatila ry, Muutosagentit, Muutosvalmentaja)
- Managereja tarvitaan. He välittävät molempiin suuntiin, toimivat tulkkeina ja solmuina sekä luovat jatkuvuutta, rakentavat siltoja ja purkavat Saurinkin toteamaa vastakkainasettelua. Ovat joustavia ja halpoja sekä ymmärtävät paikallisuutta.
- Millaisen managerin tulee olla ja ovatko nykyisten managerien tavoitteet kohdallaan? Voisivatko managerit tulla esimerkiksi businessmaailmasta? Managerien on oltava itse vahvasti mukana aktiivitoiminnassa. Managerit voisivat herkemmin nostaa esille kehityskelpoisia hankeideoita. Managerin oma näkemys roolistaan: toivotaan neuvovaa roolia, mutta neuvojen antamisesta ei saa palkkaa.
- Kaupungin on syytä tiedottaa kaupunkilaisia manageripalveluista ja asukasyhdistyksiä vapaana olevista managereista.
- Voisiko kaupungin osallisuus- ja neuvontayksikkö kehittyä manageriksi tai toimia managerien kumppanina? Vai pitääkö managerin nousta aktivistien joukosta?

Kaupungin rooli ja kaupunkilaisten mahdollisuudet

- Edustaako kaupunginosayhdistys asukkaitaan?

- Ketä kaupunki lopulta kuuntelee? Vain tietyillä kaupunginosilla oma kaupunginosayhdistys, jonka on helpompi saada äänensä kuuluville.
- Sekä kaupunginosa- ja asukasyhdistysten että kaupunkiaktivistien edustuksellisuudesta ja edustuksen oikeutuksesta **tulisi käydä keskustelua sekä yleisesti että tapauskohtaisesti**. Oikeutuksen puute ehkäisee, ellei jopa estä, kaupungin tukea aktivismeille. Toisaalta monella alueella perinteinen yhdistys ja uudet aktivistit ovat toistensa kilpailijoita. Tässäkin tarvittaisiin välittämistä ja moderointia.
- Kaupungin pitäisi tukea paremmin sellaista toimintaa, joka **oikeasti kiinnostaa** ihmisiä.
- **Taloyhtiöt** ovat usein aktiivisia toimijoita. Niiden pitäisi **verkostoitua nykyistä paremmin**, jolloin myös taloyhtiön asukkaiden ääni tulisi paremmin esille.
- Kaupunkiaktivismiin edistämiseksi pitää kehittää kaikille yhteiset **pelisäännöt**.
- Jotta kaupunkiaktivismi olisi tehokasta ja kaupungille/kaupunkilaisille mahdollisimman hyödyllistä, aktivistit tarvitsevat myös rahallisia resursseja.

Kehitysideoita

- Osaaminen on hajallaan - miten koota **osaaminen ja ihmiset yhteen** jollekin alustalle tai tiedotuskanavaan?
- Kaupunkilaisten ideointi ja ajatustenvaihto voisi tapahtua myös fyysisesti paikoissa, ei pelkästään sähköisen kommunikaation avulla. Voisi olla esimerkiksi kuukausittain järjestettävä työpaja.
- Onnistuneista kaupunkitapahtumista voitaisiin koostaa jonkinlainen **tietopaketti** seuraavia tapahtumia ajatellen. **Osaamista ja oppimista tulee jakaa**.
- Tilojen saaminen on nykyisellään liian monimutkainen prosessi. Kaikki hyötyisivät siitä, että olisi jonkinlainen **yhteinen ja selkeä tapa jakaa tiloja kaupunkilaisten käyttöön**. Myös sellaisia tiloja, kuten teattereiden auloja ja yökerhoja, jotka ovat vain tietyn ajan päivästä käytössä, voitaisiin hyödyntää tehokkaammin tapahtumien järjestämisessä.
- Voisivatko aktivistit olla mukana kaupunkien kehittämisstrategioissa?
- Managerointi pitäisi **kohdistaa järjestäytymättömiin ja siinä mielessä heikkoihin yhteisöihin**.
- Kaupunki tarvitsee **aktivismistrategian**.
- **Kokeiluilla** päästään eteenpäin.

Näkemykset fläpeillä

Hyödyt kaupungeille

Aktivismien hyödyt kaupungeille

- Toteuttaa kaupunkien tavoitteita:
 - Hyvinvointi
 - Matkailuidentiteetti ja imago
 - Yhteisöllisyys
 - Sosiaalinen hyvinvointi
 - Turvallisuuden tunne
 - Taloudelliset säästöt
 - Alueiden positiivisen identiteetin vahvistuminen

- Valituksien väheneminen (tästä tosin oli vastakkainenkin näkemys)
- Tiedon yhdistäminen (asukkailla voi olla tietoa, jota virkamiehillä ei ole)
- Uudet ideat
- Kaikki omistavat kaupungin. Vastuu jakautuu.

Managerien hyödyt kaupungeille

Välittäjä:

- Alueellinen tieto kootusti
- Manageri on Välittäjä molempiin suuntiin
- Manageri on solmukohta ja joustava
- Kokoaa toimijat. Siltoja vastakkainasettelun sijaan
- Kokoava virasto? Olisiko hallinnon syytä toimia managerina? Tai tukea managerien toimintaa?

Muita näkemyksiä:

- Erilaisia managereita tarvitaan
- Tärkeää, että managereilla olisi kaupungin tuki ylhäältä asti
- Osaamisen jakaminen / hyödyntäminen
Intressien kokooja (joilla enemmän kokemusta ja ideoita yleisti)
- Nopeampia, halvempia, joustavampia toimijoita
- Ymmärrys paikallisen kehittämisen taustasta

Kehitysideoita

Tilat:

- Käyttämättömien kaupunkitilojen käyttöönotto järjestö- ja asukastiloiksi ilman vuokraa. Esim. isäntäjärjestösopimuksilla.
- Lähikirjasto m. Yhteisöjen kokoontumisalustaksi
- Vapaat tilat kaupunkilaisille. Kaupungin tilat käyttöön.
- Eri kulttuurien ja esim. maahanmuuttajien Kotouttaminen käytännössä Helpompaa mikäli järjestö ja vapaaehtoistyön tiloja on vapaata kohtaamista ja harrastuksia varten.

Hallinto:

- Kaupunki voisi avautua aktivismeille strategiatyössään. Kaupungin määriteltyjä tekemisensä kärjet, se voisi pyrkiä kokoamaan "aktivismipoolia" niiden ympärille, joiden kanssa tehdä yhteistyötä. Luo mahdollisuuksia yhteiskehittämiselle ja paremmalle vuorovaikutukselle.
- Kaupungin sisäinen kehittäminen. Ylhäältä alas innostusta (tämän teeman parantamisessa)

Managerit ja verkostot

- Tarvitaanko välittäjäorganisaatioita? Tarvitaan facilitaattoreiksi.
- Stakesta ja Kehrästä tiedottaminen. → Ei näyttäydä kovin selkeänä, en edelleenkään ymmärrä mitä konkreettisesti tekee, mikä rooli on?
- Välittäjä: Yliopistot, AMK, ammattikoulut, Peruskoulu, Yritykset. Valmentajuus on uusi opettajuuden muoto.
- Yritys jolla on intressi.

- Paikallinen verkostoituminen ja sen tukeminen
- Paikalliset verkostot ja ketterä tuki + koordinaatio = välittäjäorganisaatio
- Kiinnostuneet muodostavat koalitioita. Välittäjä kokoaa.
- Osaamisen jakaminen paikallisesti
- Kaupunkiverkoston ylläpitäjänä (alueellinen, eri aihealueiden ympärillä) Yhdistää kaupunkilaiset, yrittäjät, kaupungin ja muut sektorit.

Välineet tietojen jakoon ja verkostojen tueksi

- Kaupunki kehittää omien tilojensa varaamiseen ja vuokraamiseen yhtenäiset systeemit: Varaus yhdestä nettisovelluksesta, yhtenäinen hinnasta, yhtenäinen ylläpito. Kuka valvoo, kuka saa ilmaiseksi jne. Ratkaistava.
- Sähköiset kehittämisalusta tyyliin nappinaapuri, kokoaa tehtävät yhteen, kokoontuminen yhteistiloissa (HUB)
- Mitä kaupunkilaiset haluaa? Foorumi
- Alustoja
- Jonkinlainen yhteinen tiedotuskanava, jolla tavoitetaan tai johon voivat liittyä kaupunkiaktivistit. → Nyt hajallaan vaikea löytää verkostot, joiden kautta saada tietoa, löytää yhteistyökumppanit.

Muita ideoita

- Tieto ei kulje yhdistysten kautta. - Onnistumisista tietopaketti?

Oppiminen

- Oppiminen osaksi yhteisön kehittämiseen.
 - Tekemällä oppiminen
 - Koulut ja opettajat sekä alueen yrityksen valmentajina

Nähdään mahdollisuutena

- "Muutos on aina vaikeaa": Monet erityisesti nuoremman sukupolven kaupunkiaktivistit on enemmän tai vähemmän aktivoituneet muutoksen eteenpäin viemisen nimissä. Tässä on mahdollisuus muodostaa yhteistyötä muutosta ajavien virkamiesten ja samanmielisten aktivistien kanssa. Esim. Kaupunkisuunnittelussa voidaan tehdä yhdessä kokeiluja, jossa demonstroidaan muutosta. (→ Tässä voisi olla välittäjille roolia)
- "Muutos on aina vaikeaa": Samaan tapaan kaupungin tulisi reagoida kun nousee aktivismeja, jotka ovat havainneet jonkun epäkohdan. Tässäkin olisi välittäjille roolia mahdollisesti. Kerätä saman tematiikan ympärille porukkaa yhteen käymään vuoropuhelua kaupungin kanssa.

Hyödyt kaupunkilaisille & aktivisteille

Hyötyjä

- Manageri tulkaa aktivistien ja virkamiesten välillä
- Aktivistien ei tarvitse keksiä pyörää uudestaan
- Manageri mahdollistaa myös muiden kuin perinteisten toimijoiden kuulemisen kaupungin organisaatioissa
- Manageri tuo jatkuvuutta

Muita huomioita

- Edustaako kaupunginosayhdistys todella asukkaita?
- Managerointi kohdistuttava järjestäytymättömiin yhteisöihin
- Taloyhtiöt ovat käyttämätön voima
- Voi olla parempi tukea aktivistien omaa toimintaa kuin tarjota ulkopuolisten palveluita
- Aktivismin rahoituksen kriteerien oltava riittävän hyvät
- Managerien tultava aktivistimaailmasta

Toimijakartta

Kaupunki

- Myyrmäen kirjasto
- Kulttuurikeskus. Esikaupunkien sosiaalinen pääoma
- Osallisuus- ja neuvontayksikkö
- Kulke: Verkostoi ammattitaidetta ja kansalaisyhteiskunnan toimijoita,. Taloudellinen tuki hankkeille. Kokemusten vaihtoa. Mahdollistaminen. Tiedon luonti
- Kaupungin kanslia: osallisuusneuvonta. Kehittää osallisuutta ja avoimuutta koko Helsingissä sekä kaupunkilaisten että virastojen näkökulmasta. Kehittää ja luo välittäjille mahdollisuuksia.

Stake

- Kehvät. (6kpl)
- Sukkulat
- Hämeenvaara -seura (tarvitaan joukkoistamistaitoja)

Uudet välittäjät

- Muutosagentti (Aktivoiminen, Törmäämö, Hoitavat rahoitusta välissä)
- Muutosvalmennus (Rahoitus valmentajille "opettajan" roolin mukaan, Osuuskunta tekemisen alustana, Hallinnon ja tekijöiden välisen keskustelun fasilitoija)
- Muutosvalmentaja (Tiimioppimisen valmentaja, fasilitaattori, aktivaattori, rahoitus yrittäjänä, , hankkeet, valmennus → koulu organisaatio)
- Hukatila Ry. (Tampere)
- Yhteismaa ry.
- Mahdolliset aluekehityksen fasilitaattoritahot: AMK, Yliopistot, Peruskoulu/lukio, Päiväkodit, Kansanopistot. → Muutosagentti, yhteisömanageri

Järjestötoimijat

- Lähiönäyttämö (Tyhjet tilat käyttöön, Tiloja maksutta yhdistyksille)

- Vapaa kansalaistoiminta, jossa eri ikäiset kaupunkilaiset kohtaavat oman kiinnostuksen ja harrastustoiminnan tasolla. On tärkeää esim. kotouttamisen kannalta
- Senioriverkosto

Vapaa sana Managerit -ryhmässä

- Julkinen hallinto on kriisissä!
- Miten byrokraateista mahdollistajia?
- Kouluissa valvontaongelma

3. Normit ja sallivuus -ryhmä

Osallistujat

Janne Antikainen

Kai Fogelholm

Sonja-Maria Ignatius

Pilvi Kallio

Sari Knuuti

Pirjo Korpela

Virve Miettinen

Risto Mäentie

Tuija Norlamo-Saramäki

Jussi Nuortimo

Joonas Pekkanen

Heidi Pussila

Annukka Saine-Kottonen

Juha Seppä

Taneli Varis

Heikki Waris

Puheenjohtaja Harry Schulman

Sihteeri Maija Faehnle

Ryhmän pääkysymykset

- Millaisia normeihin ja niiden soveltamiseen liittyviä rajoitteita aktivisteille tulee vastaan?
- Miten rajoitteita voi ja kannattaa pyrkiä lieventämään?

Harry Schulman taustoitti ryhmän aihepiiriä huomioilla normeja koskevan keskustelun ilmiöistä.

- Normit ja niiden soveltaminen ovat kulttuurisia, ajassa muuttuvia asioita, joihin **voi ja pitää vaikuttaa**. Nyt eletään älykännyköiden ja sosiaalisen median aikaa – osallistumisen ja vaikuttamisen keinot ovat muuttumassa.
- Aktivistien ja hallinnon kohdatessa säännöt ja byrokrania nähdään usein ”vihollisina” – niitä **pidetään esteinä ilman, että asiaa tai tilannetta pohditaan sen kummemmin**. On tavallista, että hallinnossa asiaa katsotaan palvelun tms. tarjonnan kannalta kun taas kaupunkilaiset edustavat kysyntää, käyttäjää. Hallinnon ja aktivismin **reilua kohtaamista** pitää kehittää.

- Tässä (keskustelussa / hankkeessa) haetaan **konkreettisia esimerkkejä erilaisista käytännöistä ja tapauksista**, sekä huonoista että hyvistä. Paljon esillä olleita tapauksia ovat mm. ravintolapäivät ja niiden järjestelyt (kauppa, hygienia); talojen tai muiden tilojen valtaus (hallintaoikeudet, palo- ym. turvallisuus); palveluverkon suunnittelunormit (esim. kouluverkon yksiköityminen ja minimikoot).

Pirjo Korpela kertoi **Eviran näkökulmista** kansalaisaktivismiin ruokaturvallisuuden kannalta.

- Vuonna 2006 tuli voimaan uusi elintarvikelainsäädäntö, jonka kansallinen osa nähtiin jo alussa liian kireäksi. Säännösten väljentämistä suunnittelemaan perustettiin työryhmä, ja keväällä 2011 eduskunta hyväksyi sen ehdottamat muutokset lakiin. Samana keväänä vastaan tuli ensimmäinen Ravintolapäivä. Evira linjasi tuolloin, että pop-up-ravintolatoiminta on **sallittua**. Linjauksessa ohjeistetaan toimintaa siihen suuntaan, että hygieniaongelmilta vältyttäisiin. Pop-up-ravintoloitsijoille suositellaan, että tarjoilut valmistettaisiin kuumennetuista aineksista eli esimerkiksi sushia ei myytäisi.
- Ruokamyrkytystapauksia ei Ravintolapäivistä ole ainakaan Eviran tietoon tullut. Jos tulee, linjausta jouduttaneen tiukentamaan. Valituksia sen sijaan on tullut. Valittamista on yrittäjillä, joiden menestykselle pop-up-ravintolat näyttäytyvät uhkana ja kuluttajilla, jotka kokevat pop-up-ravintolatoiminnan hygieniariskiä sisältäväksi.
- Elintarvikehygieniaa koskeva lainsäädäntö otetaan usein **helposti syntipukiksi**, vaikka ongelma ei lainsäädännössä olisikaan. Muutama vuosi sitten paljon mediahuomiota sai tapaus, jossa Helsingin kaupungin ympäristökeskus kielsi Maunulan ulkoilumajan munkinpaiston. Monet mielsivät kiellon hygienialainsäädännöstä johtuvaksi, koska kiellon antoi elintarvikevalvonta. Kielto perustui kuitenkin rakennusmääräyskokoelman määräyksiin ilmanvaihdesta.

Annukka Saine-Kottonen toi esiin Helsingin **pelastuslaitoksen** näkökulmia.

- Pelastuslaitoksen toimintaa kansalaisten aktivismi koskettaa ennen kaikkea **henkilöturvallisuuden** kautta. Pelastuslaitos pyrkii varmistamaan, että esim.

yleisötapaukset voidaan toteuttaa turvallisesti. Tämä tarkoittaa mm. paloriskien vähentämistä ja poistumisteiden riittävyttä.

- Viime vuosien nouseva trendi on ollut uniikkien tapahtumien järjestäminen uniikkeissa paikoissa. Tämän myötä pelastuslaitos on joutunut punnitsemaan ratkaisujaan yhä enemmän **tapauskohtaisesti**.
- **Vuoropuhelua** tapahtumien järjestäjien ja pelastuslaitoksen välillä pitäisi kehittää.

Alkukeskustelua

- Hygienialainsäädännön tapaisia **turhaan syytettyjä tahoja** voi tunnistaa monessa muussakin. Lentokentällä valitukset tyypillisesti ohjataan Finnairille, vaikka syy olisi jossain ihan muussa.
- Normeja helposti **ylitulkitaan**. Oikeusministeriö arvioi normien tulkintaa mm. ihmisten **oikeusturvan** toteutumisen näkökulmasta.
- Asukasjärjestöjen rooli nousi esille – puhuttiin edustavuudesta sekä kolmannen ja neljännen sektorin suhteesta.
- Jostain aina löytyy virkamies, joka kieltää. **Ylivarovaisuus ja virkavirheen pelko** elävät vahvoina. Hallinto ei useinkaan ”jalkauta” ongelmia – **ymmärrä niiden todellista luonnetta**.
- Kaupunkilaisten kanssa jo paljon yhteistyötä tekevän viranhaltijan käsitys kaupunkilaisten ja hallinnon suhteesta voi olla myönteisempi kuin joidenkin muiden.
- Miten kaikki neljä sektoria voisivat olla samalla puolella pöytää (kaupunkilaiset, julkishallinto, vakiintuneet järjestöt, aktivistit)? Ainakin Helsingissä kaupungin johto on jo tunnistanut tarpeen ottaa ”neljännen sektorin” toimijoita yhteistyökumppaneina huomioon.
- Aivorieha Futurorg on kehittämässä uudenlaisia malleja ihmisten organisoitumiseen ja yhteistoimintaan. Tavoitteena on tuoda parannusta nykytilanteeseen, jossa **vastuuta ottavat järjestöt eivätkä ihmiset ja kaupunki on valmis puhumaan järjestöjen eikä niinkään ihmisten kanssa**.
- Aktivismi oli muutama vuosikymmen sitten vilkasta. Välillä se lähes hävisi ja nyt 2010-luvulla se on tullut taas.

Koko ryhmän yhteisessä keskustelussa esillä olleita selvitystarpeita ja kehitysehdotuksia

- Liiallisesta **holhoamisesta ja virkavirheen pelosta** pitäisi päästä eroon.
- Järjestötoiminta ja uudenlainen aktivismi – kolmas ja neljäs sektori - ovat nykyisellään liian eriytyneitä. Paikallisyhdistyksissä toimivat usein eläkeläiset, nuorilla on omat erilaiset tapansa toimia. **Erilaisten aktiivisuustapojen yhteistyöpaikkojen kehittäminen tukisi aktivismien jatkuvuutta**.
- Tapauksia aktivismien toteutumisesta ja sen estymisestä pitäisi **esittää visuaalisesti**. Etenkään pitkiä tarinamuotoisia kuvauksia ei moni ehdi eikä jaksa lukea.
- **Avoimeen dataan** liittyviä mahdollisuuksia kansalaisten ja hallinnon hyvän kohtaamisen edistämisessä kannattaa selvittää.
- Olisi käyttöä **palvelulle, joka kokoaisi yhteen onnistuneita tapausesimerkkejä aktivismeista** – tarvitaan ”hyvien käytäntöjen tietopankki”. Esimerkiksi ruokapiirin perustamisesta kiinnostunut voisi helposti nähdä, millaisia ruokapiirien toimintatapoja on erilaisissa tapauksissa todettu toimiviksi.
- Ruokapiirien kehittäjät ovat pohtineet, voiko ruokapiiritoiminnassa tulla vastaan kilpailuun liittyviä ongelmia. Ruokapiirit voivat ainakin Helsingissä saada kaupungin tukea. Jos niitä

aletaan tukea, voivatko kaupan keskusliikkeet alkaa syyttää kaupunkia kilpailun vääristämisestä? Tätä pitäisi **selvittää kilpailuviraston kanssa**.

- Normien soveltamisen ja sallivuuden kehittämistarpeet ovat tärkeä, ajankohtainen asia. Terveiset pitäisi saada välitettyä suoraan **hallitusneuvotteluihin**, joissa on puhuttu normien purkutalkoista.

Kiteytykset pienryhmien töistä: aktivismien esteitä, kehitysehdotuksia ja muita eväitä jatkoon

Tilat ja talous

- **Luottamus kasvattaa vastuuta**, mm. tilojen kunnossa pitämisessä.
- Kaupunkilaisten toimintaa mahdollistavia tiloja käytetään heikosti siihen nähden, miten paljon niitä kuitenkin on. Vajaakäytöllä menetetään myös mahdollisuuksia vuokratuloihin. Miten tilat saadaan **tehokkaaseen käyttöön**?
- Vaihtoehtona kieltämiselle on, että **sallitaan kaikki**. Naapuriavun, aikapankkien toiminnan ja vastaavat aktivismit voisi kaikki vapauttaa normeista.

Turvallisuus ja kulttuuri

- **Yhteisvastuun periaatteet** pitäisi omaksua. Jokainen toimija voisi **ottaa vastuuta itselleen**.
- Jotta toimintatapa voi juurtua käyttöön, se on linjattava **strategian tasolla**. Pop-up-ravintolatoiminnan salliminen Eviran linjauksella on tästä onnistunut esimerkki.

Hallinnon kehittäminen ja vapaa sana

- Hallinnon avoimuutta on edelleen tarpeen kehittää, mukaan lukien **avoimen päätöksenteon** ja **avoimen arvioinnin** kehittäminen.
- Satubyrokratia. Joillain säännöksillä ei ole lainsäädännöllisiä tai muita kunnollisia perusteita, esimerkkinä ainakin Helsingissä aiemmin sovellettu ilmapallonmyyntimaksu. Tällaisten purkaminen keventäisi hallinnon työtä ja voisi tukea aktivismia.
- Päätöksenteossa Helsingin **energiaratkaisuihin** otettava kansalaiset huomioon myös aktivistien toiminnan kannalta jo varhaisessa vaiheessa.

- Perustetaan **kaupunkitiedon faktabaari** - ryhmä, joka tarkistaa aktiivisten kansalaisten keräämän tiedon ja saattaa sen tiedoksi ja käytettäväksi

Ryhmien fläpeillä käsittelemät asiat kokonaisuudessaan

Kulttuuri

Ongelmat/haasteet

- Vastakkainasettelun ilmapiiri: Paha byrokraatti – Kansalaistottelemattomuus
- Aktivistien vastuu toimintansa jatkuvuudesta ja mahdollisista haitoista.

Toimenpide-ehdotukset

- **Kasvotusten** asiat hoituvat yleensä parhaiten. Virkamiesten ja päättäjien pitää tulla ulos toimistoista ja olla alueilla asukkaiden parissa. Ratkaisu löytyy aina kun on tahtoa.
- (Osallistamista koskevan) **Kaupungin strategian ”avaaminen”**. → Nyt aktivismin eteneminen riippuu asianomaisesta virkamiehestä, pu. Yhteinen linja.
- OM:n **Task Force**: Ehdotus, jossa viitataan perusteluissa ministeriöiden / kaupunkien poliittisiin tavoitteisiin /strategioihin. Task Force katsoo ehdotuksen läpi ja katsoo, onko case olemassa

Jos ehdotus tavoitteiden mukainen, task force otta pro bono vastataksaan asian puolustamisen oikeusjärjestelmässä ehdotuksen puolesta virkamiehiä vastaan. Ehdottaja voi aloittaa toiminnan

- Edustuksellinen demokratia. Miksei tulkita / kokeilla jtk. Muuta?
- Enemmän toimintaa!

Turvallisuus

Ongelmat/haasteet

- Ruokapiiritoiminnan kustannustehokas toteuttaminen saattaa tehdä organisoijasta **elintarvikelain mukaisen toimijan. → Byrokratia**
- Ruokapiirit mahdollistavat ruoalle /elintarvikkeille lyhyen tien tuottajalta kuluttajalle. → Positiivinen asia
- Jos pyritään eliminoimaan 100% riskeistä, ei mikään olisi sallittua. Mikä on sopiva riski /

hyöty -taso? (Elintarviketurvallisuus, paloturvallisuus jne)

Toimenpide-ehdotukset

- Miksi viranhaltijan täytyy sallia riskit? **Voiko vastuu ja vapaus olla samalla tasolla?**
- Mikä on osallistujassa / toimijassa **oma vastuu?** (Turvallisuus, terveellisyys)
- **Viranhaltijan vastuun keventäminen**
- Vastuukysymykset pois toimijoilta (Liukastuminen yms. riskit ovat yleensä riippumattomia pienten yhteistilojen varustelusta. Pitää siirtää suoraan kansalaisen vastuulle (esim. tapaturmavakuutus /kotivakuutus / julkinen terveydenhuolto) koska kyse on lähinnä yksilön henkilökohtaisesta huolellisuudesta eikä tiloista.
- **Yhteydenotto mahdollisimman aikaisin.** → Yhdessä hyvään turvallisuuteen.

Talous: Verotus, rahoitus...

Ongelmat/haasteet

- Naapuriavun verotusuhka? (Aikapankit jne) ei kannusta
- Rajanveto kansalaistoiminnan ja liiketoiminnan välillä. Milloin toiminta yleishyödyllistä tai tukikelpoista?

Toimenpide-ehdotukset

- Osallistava budjetointi vaikuttaa lupaavalta toimintatavalta. Nyt pitäisi lisätä sallivuutta, jotta saadaan leviämään.
- Palveluiden tuki asiakkaan päätettäväksi. Perustelut ja muut kansalaisten oman palvelun - hankinnan tukimuodot suoraan käytettäväksi joukkoistettujen palveluiden hankkimiseksi.
- Toiminnan vapaus:
 1. Kaikki kansalaisten välinen toiminta **x euron tai y tuntien /kk asti vapaata**
 2. Toiminnalle **verovapaus** ja vapaus asiaa koskevasta (ammatillisen) kaupallisen toiminnan verotuksesta
 3. Toiminnalle **vapaus heikentävistä vaikutuksista sosiaalitukiin** yms.
 4. Kansalainen voi ryhtyä toimintaan.

Tilat

Ongelmat/haasteet

- Tiukat tulkinnat rakennusmääräyksistä yms. → Rajoittaa luovia tilapäisiä käyttäjiä
- Toimintahaluiset törmäävät yleensä alkumetreillä tilaongelmaan. Tiloja kuitenkin on paljon, mutta niitä ei tiedetä, niiden käyttö on maksullista, avainten kanssa tulee ongelmaa yms. Jos kaupunki haluaa tukea kansalaisten aktiivisuutta, pitää myös **tilalinjausten** tukea tätä.
- Julkisten tilojen käyttö tehty hankalaksi (Luvat) , kalliiksi (viranomaispäätökset, ovenavaajat)

Toimenpide-ehdotukset

- **Luottamus kasvattaa vastuuta?**
- Taloudellisten päätösten subsidiariteetti
 1. Jos asunto Oy:lla tai asuinalueella yhteiskäytössä olevia resursseja, oletusarvoisesti vapaus päättää niiden käytöstä
 2. Ainoa ehto, että **käytön taloudelliset vaikutukset myös yhteiskäyttöä edistäviä**

- **Esim. 1,6 % rakennuskustannuksista** käytettävissä alueen **yhteisiin palveluihin**
- Esim. Kerhotilat vuokrattavaksi, jos tulot yhteisiin asioihin
- Älykontti **kokeilutilana**. Automaattisella sisäänpääsymekanismilla varustettu, helposti siirrettävä kontti. Katusäätelyn ja tonttivuokrien ulkopuolelle, jotta paikallisesti voidaan kokeilla, mitä käyttöä olisi yhteiskäytössä oleville tiloille.

Hallinnon kehittäminen - jotta kaupunkilaisten aktivismia vaikeuttavat ongelmat normeissa ja sallivuudessa vähenevät

Ongelmat/haasteet

- Osallistuminen kaupunkisuunnitteluun: onko mielipiteillä todella vaikutusta?
- Monesti **puuttuu yhteinen ymmärrys siitä, mitkä normit todella rajoittavat, määrittävät toimintaa** jonain tietynä tapauksena.
- Päätökset eivät saa perustua suljettujen ovien takana tehtäviin selvityksiin. Esim. nyt ollaan tekemässä selvitys hajautetusta energiantuotannosta mutta osallistuminen riittämätöntä. Este (uusiutuvan) energian pientuotannolle - yksi esimerkki, johon pitää vaikuttaa
- Hallinnon silpoutuneisuus. Epätieto eri toimijoiden tehtävistä ja vastuista
- Tarjoavatko sähköiset vaikutuskeinot ja aktiivinen kansalaisuus ohituskeinon edustukselliselle demokratialle?
- Kaupungilla valta perinteet, rakenteet & instituutio. → **näyttäytyy ulospäin välillä liian suurena mörkönä & syyllisenä**. → **Tahtoa & halua** tehdä asioita yhdessä on. → Miten saadaan **kanavoitua ulospäin**?

Toimenpide-ehdotukset

- **AVOIN ARVIOINTI**, Avoimemmat vaikutusarvioinnit tärkeitä
- **AVOIN PÄÄTÖKSENTEKOKÄYTÄNTÖ**, Avoimemman päätöksentekokäytännön edistäminen edistää sitä, että normeihin ei törmätä turhaan
- Miten lisätään kaupungin ja virkamiesten rohkeutta lisätä **avoimuutta**, viestiä asioista jotka eivät ole vielä lopullisia & valmiita, jotta kaupunkilaiset pääsevät mukaan vaikuttamaan
- **Osallistuva budjetointi** (Valintavaltaa kuntalaisille / käyttäjille)
- Yhteisen ymmärryksen saaminen virkamiesten ja asukkaiden kesken edellyttää **avoimuutta ja todellista vuoropuhelua**.
- **KAUPUNKI MAHDOLLISTAJANA Asennemuutos** kaupungin organisaatiossa: Kaupunkiorganisaation ei tarvitse eikä pidä tehdä kaikkea asukkaiden puolesta vaan mahdollistaa asukkaiden oma toiminta
- Oikeiden viranomaistahojen löytäminen.
 - Yhden luukun periaate
 - Tietojärjestelmät
- Miten tuodaan aktivistit, kumppanit, virastot **samalle puolelle pöytää??**
- **KAUPUNKISTRATEGIAN A-OSAN NUOTITUS 4./3. sektori ilmoittaa miten he voivat olla edistämässä kaupungin strategisia valintoja ja mitkä normit vaikuttavat eniten**
- **Virkamiehet tekevät tilaa kaupunkilaisille**, ottavat heidät rinnalle & mukaan kehittämään parempia palveluita & kaupunkia.
- **KAUPUNKITIEDON FAKTABAARI**: ryhmä, joka tarkistaa ja saattaa tietoon aktiivisten kansalaisten keräämän tiedon (tietokeskuksen tiedon rinnalle)
- **Tulkit, managerit, välittäjät - Heitä tarvitaan**. Miten esim. kaupunkilaiselle avataan, milloin

voi vaikuttaa ja mihin ja mitä kautta?

- Aktivistien & Asukkaiden - Virastojen & Toimijoiden välinen yhteistyö. → **Tieto & onnistuneet caset jakoon.**

Vapaa Sana: Esim. Mikä jäi pohdituttamaan? Miten evästäisit tutkijoita jatkoon?

Haasteet / näkökulmat

- Kansalaisaktivismi. **Varokaa määrittelyä**, minusta kaikki on vain toiminnan eri muotoja & asteita.
- Miten mahdollistetaan eri oikeushenkilöiden toiminta yhteistyökumppaneina? Miten **luovutaan vaatimuksesta järjestäytymiseen?**
- Spontaanisuus vs. Suunnitelmallisuus. Luovuus vs. Lainsäädäntö. Aikakäsitys. Yhdenvertaisuus
- Kaupunkiaktivismi & Liikkeet vs. Perinteinen asukasyhdistystoiminta. → Synergiaedut.
- Miten voidaan vahvistaa **paikallista päätösvaltaa?**
- Kaupunkilaiset olettaa, että viranomainen on oikeassa / perustuu lakiin. Kuitenkin esim. rakennusvirastossa lakiin perustumattomia maksuja (esim. ketterät kioskimaksut aiemmin, ilmapallon myyntiluvat jne.)
- Työpajan tavoite epäselvä. **Tehtävänannot ja mitä seuraavaksi olisivat voineet olla selvempiä.**

Toimenpide-ehdotukset

- Kansalaisaktivismi **Best Practice -portaali** (vrt. Helsingin täydennysrakentamisportaali)
- Uudet osallistumisen muodot: Esim. **avoimet verkkoalustat, osallistuva budjetointi, kehittäjäyhteisöt**, joilla monipuolinen edustus (kaupunkilaiset, päättäjät, asiantuntijat)
- Tulisi tehdä selväksi, mitkä viranomaisten ohjeet ovat tulkintoja ja miten niiden tarkentamiseen ja muutoksenhakuun voi kuka tahansa ryhtyä.

4. Jakamistalous -ryhmä

Osallistujat

Merja Drake
Katariina Ervasti
John Grönvall
Maaria Linko
Sinikukka Pyykkönen
Jenni Selosmaa
Jon Sundell
Tuija Toivola
Pirjo Tulikukka

Puheenjohtaja Mats Nylund
Sihteeri Minna-Maari Harmaala

Ryhmän pääkysymykset

- Voisiko meidän kaupunkimme olla jakamistalouden edelläkävijä?
- Millä keinoin saamme esiin jakamistalouden parhaat puolet?
- Millaisia innostavia esimerkkejä löytyy meiltä ja maailmalta?

Työskentelyn aluksi Jenni Selosmaa Financial Training Studiosta piti [alustuksen](#). Alustuksen pohjalta jatkettiin keskustelua ryhmän pääkysymyksistä. Keskustelussa ja fläpeillä hahmottui neljään teemaan liittyviä huomioita: bottom-up-lähtöisyys, kaupungin rooli ja rakenteet, verkostot ja some, raha ja resurssit.

Bottom-up -lähtöisyys tärkeää

- Jakamistaloudella ja aktivismilla on parhaat edellytykset kun se **kumpuaa ja rakentuu alhaalta aidoista intresseistä.**
- Todettiin muutamien esimerkein, kuinka kaupungin luomat alustat eivät houkuttele jakamistalouteen samalla lailla kuin alhaaltapäin syntyneet. Poikkeuksena mainittiin muuntautuvainen ja ajassa elävä kirjasto.
- Aktivismin ja hallinnon **rajapinnan tunnistaminen** on tärkeää.

Kaupungin rooli ja rakenteet

- Nykyiset toimijat ovat aivan pieniä; tehdään paljon samantapaisia juttuja, mutta pienessä porukassa → kaupungin mahdollinen funktio voisi olla **yhdistää näitä hajanaisia poppoita ja sitouttaa yhteiseen**
- Olisi joku "Stockan kokoinen" **iso jakamistalouteen liittyvä "talo"**
- Fyysinen omaisuus hankalin, koska se kuuluu, jne. Palveluiden vaihdanta helpompaa.
- Kaupungin **tilojen käyttö pitäisi olla helpompaa**; osa tiloista jopa "kaupunkilaisten yhteisomistuksessa"; byrokratia ja tasapuolisuuden vaatimus vaikeuttavat käyttöä → tilat päätyvät tyhjilleen (mm. Lapinlahti).
- **Commons-ajattelu**; voitaisiinko listata kaikki kaupungin omaisuus (kiinteistöt ja muut omaisuus); nämä voisi sitten olla kaikkien vuokrattavissa → läpinäkyvyys ja avoin keskustelu tilojen käytöstä; tähän liittyvä hanke on jo työn alla
- Kaupungin **johdosta lähtevä sitoutuminen ja koko hallinnon kannustus** muutokseen
- Tavoitteena, että kaupunki tukee asukaslähtöistä toimintaa ja ei ainakaan estä sitä
- Kaupungin ei tarvitse eikä ole hyvä olla päätekijä

- Kaupungin rooli pitäisi olla aktivismin ja jakamisen **mahdollistaja**. ... ja asukkaiden hajanaisten aloitteiden **kokoaja**.
- Kerätään tekijät yhteen, bottom up eikä top down missä kaupunki kehittää alhaalta vieraalta näyttäviä rakenteita
- Lista kaupungin kiinteistöstä, **buukkaussysteemi** käyttöön

HUOMIOT FLÄPEILLÄ

- Erilaiset "liitot" jarruttaa kovasti--väliporras
- Kaupungin **ICT-osasto uudistumassa. Uusia mahdollisuuksia!**
- Kaupunki pitää aktivismeja pehmeänä hömppänä. Vs. kovat liiketalouden edut
- Miten puheesta toiminnaksi.
- Kutsuplus vs Uber --- jähmeä , kömpelö.
- Kaupungilla "väsytystaktiikka" tilojen käytön suhteen. (Tiloja asukkaille)
- Lapinlahti tapatuksessa, muutos positiiviseen suuntaan kaupungilla
- Jakamistalouden mahdollistaminen "rakenteet"
- **Löysät rakenteet, vastuut (oma vastuu kun jotain aloittaa)**

Verkostot ja some

- Verkostoituminen on helppoa somen ansiosta; ryhmiä ja kanavia on paljon
- Miten puhe muuttuu toiminnaksi? → asenteet, suhtautuminen, konkretia

- Alustat; mikä on **hyvä viestintäkanava erilaisille aloitteille**; eri kohderyhmät käyttävät eri kanavia (mm. FB, slac; myös alustojen rajallisuudet tulevat vastaan)
- Kriittinen massa; tällä on merkitystä

HUOMIOT FLÄPEILLÄ

- Somealustat, temaattisuus vs. Paikallisuus?
- jakamistalous.fi domain käyttöön
- Verkostojen luomisen helppous
- Miten some vanhemmalle sukupolvelle?
- Alustat, Fb, slack jne
- Hyvä viestintä alussa että saataisiin kriittinen massa

Raha ja resurssit

- Jakamistalous **uhkaa monia perinteisiä liiketalouden toimintamalleja**
- Tarvitaan **perustulo** turvaamaan jakamistalouden mahdollisesti "riistämät" tulot
- **Kaupunki mukaan tuottamaan kriittistä massaa**
- Kaupungeilla ei lähtökohtaisesti ole rahaa jakamistalouden tukemiseen
- Miten esim. Matching grant rahoitusmallina kaupungin puolesta?

HUOMIOT FLÄPEILLÄ

- Raha ongelmana
- Perustulo
- Pankki 2.0 50% --- Yhdistykset 50%
- Too many chefs, too little ingredients
- olemassa olevat **resurssit pitää ymmärtää**, jotta niitä voitaisiin hyödyntää hyvin
- Nykyiset toimijat liian pieniä
- Ideat ihmisiltä, rahoitus ja tuki tms hallinnosta
- Eettisyys ja läpinäkyvyys pankkitoiminnassa
- Oma valuutta
- "Luomu Stockmann" for the people, by the people. Uhka yrityksille?

Muita huomioita fläpeillä

UHAT

- PERSUPELKO.
- Torontossa puretaan pyöräteitä
- Jonkun pitää jaksaa **moderoida** SOME keskustelut
- **Läpinäkyvyys**

MAHDOLLISUUDET

- Eläkeläiset ja opiskelijat asumaan samoihin taloihin
- **Käänteinen todistustaakka**; voisiko kaikki olla **lähtökohtaisesti sallittua**?
- Maatalouden malleja käyttöön --- talkoot?
- Sauri kortti
- Työ

5. Loppukeskustelu

- Onko byrokrania syy vai tekosyy? On vähemmän olennaista onko syy hallinnon käytännöissä oikeasti. Merkitsevää on, miten ihmiset toimivat. Byrokrania on joka tapauksessa oikea syy, koska **käsitykset byrokraattisuudesta ohjaavat ihmisten toimintaa**. Aloitteille on vaikea löytää rahoittavia yrityksiä eivätkä muutkaan osallistujat uskalla lähteä mukaan, koska oletetaan, että asia ei byrokratian takia etene kuitenkaan ainakaan riittävän nopeasti.
- Nykyisellään vapaana olevat tilat tulee kartoittaa paremmin. **Tilakeskuksella** on tässä tehtävässä suuri merkitys.
- Jakamistalouden muodot uhkaavat perinteisiä ammattikuntia. Toisaalta, onko palvelut ja muu toiminta aina pakko jakaa virallisten kanavien kautta, esim. kuljetuspalvelut?

- Rahan puute aiheuttaa suuria ongelmia niin toiminnan kannalta kuin työjaossa. Millainen olisi **oikeudenmukainen työnjako**? Kansalaisaktivistit tekevät työtä omalla ajallaan ilman palkkaa ja hallinnon työntekijät tekevät tähän liittyvää työtä omalla työajallaan, josta saavat palkkaa.
- **Avoimuutta** tulee kehittää niin toiminnassa kuin päätöksenteossa.
- Toiminnan pitäisi perustua käänteisjärjestykseen: kaupungissa kaikki on **oletusarvoisesti sallittua** ja vasta seuraavaksi kiellettyä.
- Suunnittelun pitää perustua sellaisiin käytäntöihin ja tapoihin, jotka **mahdollistavat** kaupunkilaisten toiminnan. Virkamiehet eivät toteuta asukkaiden näköistä kaupunkia.
- Kaupunkien nykyisistä **tavoista tukea nuorten omaa toimintaa voisi inspiroida käytäntöjä aktivismien kannustamiseen laajemminkin**. Helsingissä nuoret voivat saada toimijaryhmänsä käyttöön postisoitteen Hapessa, jolloin heidän ei tarvitse käyttää siihen kotiosoitettaan. He saavat avaimen, jolla he pääsevät käyttämään Hapen tiloja aukioloaikojen ulkopuolellakin. Näin osoitettu luottamus on kannustanut nuoria vastuullisuuteen. Vahingontekoja tai varkauksia ei ole vuosien varrella tullut kuin pari.
- Kaupunkiaktivismi on yhteiskunnallinen tosiasia, joka **muuttaa maailmaa**. Suunta on kohti aktiivisempia ja aktivistisempia kaupunkilaisia. Hallintoa pitää **auttaa sopeutumaan palvelemaan muuttuvaa kansalaisyhteiskuntaa**. Aktivistien tulee saada keskittyä tekemään omia juttujaan – silti tarvitaan keskustelua, kehittämistä ja välittäjinä toimivia aktivismien managereja, jotta aktivistien ja hallinnon vastakkainasettelua voidaan purkaa. Muutos on kuitenkin vasta alussa ja sillä on monia suuntia. Tutkimushankkeen tehtävä on jäsentää muutosta ja tarjota sitä koskevalle kehittämiselle ja keskustelulle alustoja, foorumeita ja kohtaamispaikkoja.

6. Palautelomakkeiden yhteenveto ja tulokset

Tilaisuudessa osallistujat täyttivät palautelomakkeen, joiden tulokset otetaan huomioon tulevia työpajoja järjestettäessä. Täytetyn lomakkeen palautti osallistujista (reilu 50) noin puolet (27 kpl).

Palautteen perustella osallistujat arvostivat eri tahojen ja ihmisten kohtaamista ja vuoropuhelua, joka koettiin työpajan yhdeksi tärkeimmistä aneista. Tyytyväisiä oltiin siihen, että eri toimijat oli kutsuttu samaan tilaisuuteen ja aihetta päästiin selventämään dialogin kautta. Toiveet pidemmästä ajasta keskusteluun ja foorumeista yhteydenpidon jatkamiseen kertovat tilaisuuden ja aiheen merkityksestä.

Osallistujien suuri määrä oli iloinen yllätys järjestäjille, mutta samalla se näkyi myös selkeästi liian suurina ryhmien kokoina. Yhtä henkilöä kohden ei puheaikaa jäänyt niin paljon kun olisi toivottu eikä asioita päästy työstämään syvällisesti. Laajoissa aihepiireissä ja ryhmissä keskustelu myös polveili.

Hankkeen alussa esiteltäviä ja hahmotettavia asioita on luonnostaan paljon ja ne olivat vielä melko yleisellä tasolla. Järjestäjille oli tärkeää, että tässä ensimmäisessä pajassa jokaisella oli tilaa tuoda itselleen tärkeät näkökulmat esiin ja saatteiksi hankkeen suuntaamiseen. Jatkossa aiheiden ollessa rajatumpia niitä on luontevaa työstää systemaattisemmin.

Sekä osallistujien että hankkeen vetäjien näkökulmasta oli arvokasta, että osapuolten ymmärrys esillä olleista aiheista lisääntyi ja saatiin hyviä ehdotuksia, ideoita, selvitystarpeita, muita eväitä ja kontakteja jatkoa ajatellen.

Työpajan alustukset olivat palautteen perusteella tarpeen ja tukivat varsinaista työskentelyä. Työpajan käytännön järjestelyihin, kuten Happi-saliin ja tarjoiluihin oltiin tyytyväisiä. Yleisesti ottaen hanke sai olemassaolostaan ja suunnitelmistaan kiitosta.

Kaikki tulokset

Vastattuja palautelomakkeita yht. 27 kpl

Arvosanat 1=huono 5=erinomainen

Arvosana alun esittelyistä ja johdannosta

- Arvosanojen ka. 4.1
- Saurin avaus oli erinomainen!
- Saurin osuus liian pitkä
- Hyvät, lyhyet, innostavat alustukset
- Pituus. Olisi voinut olla lisää keskustelua
- Monipuolisia puheenvuoroja

Arvosana ryhmäosuudesta

- Arvosanojen ka. 3.2
- Liikaa aikaa annettiin esittäytymisessä, monologeja
- Liian vähän aikaa
- Aika loppui kesken, alustus riittämätön, tehtävänanto jäi epäselväksi
- Facilitoinnin aikataulussa kehitettävää
- Esittelykierros vei puolet ryhmäajasta, sen olisi voinut ohittaa/tiivistää
- Liian vähän aikaa
- Sopivan kokoinen ryhmä, eri toimijoita, keskustelua syntyi. Alun esittelyihin meni ihan liikaa aikaa.
- Kysymyksen asettelu epäselvä, Käsitteen määrittely tarpeen + tiukka / selkeä keskustelun ohjaus
- Liian vähän aikaa
- Liian kiire
- Vain osa tyypeistä puhui
- Liian vähän aikaa suurelle porukalle

Arvosana yhteenveto- ja keskusteluosuudesta

- Arvosanojen ka.3.7
- Mitä jatkossa? Foorumi?
- Liian lyhyt tai liikaa väkeä

Arvosana käytännön järjestelyistä

- Arvosanojen ka. 4.2
- Hyvä tila

- Tiedotusta olisi syytä kehittää. Kuulin koko työpajasta ihan sattumalta.
- Loistava tila
- Raikkaat tarjoilut, huippu & monipuolisesti hyödynnettävä tila

Kokonaisarvosana työpajasta

- Arvosanojen ka. 3.8
- Hieno, monipuolinen porukka
- Olisi saatu vieläkin enemmän irti ammattifacilitaattoreilla
- Jäi liian vähän aikaa itse pohtimiseen ja keskusteluun
- Tärkeä tilaisuus eri toimijoiden ideoiden kohtaamiselle
- Tärkeää keskustelua. Kohti dialogia
- Keskustelulle oli selvästi ollut tarvetta, nyt sille ei ollut oikein tilaa
- Liian vähän aikaa / liikaa aiheita

Työpaja lisäsi ymmärrystäni aiheisiin

- Arvosanojen ka. 3.7

Työpaja oli hyödyllinen

- Arvosanojen ka. 4
- Verkostoituminen, tutustuminen, tietoisuuden levittäminen

Työpajassa oli hyvää / parasta

- Hyvä ilmapiiri
- Ihmisten monipuolinen osaaminen
- Asioista keskustellaan
- Pääsin selville nykytilanteesta. Yllättävää, että muilla ei ollut samaa mielikuvaa ja kokemuksia. Ehkä pitäisi kutsua monipuolisemmin aktiivisia ihmisiä. Nyt vain tietty suhtautuminen tuli esiin. Määritelläänkö liian suppeasti, että vain muodikkaat aiheet ovat kaupunkiaktivismia?
- Osallistujien rento avoimuus jakaa ajatuksiaan
- Keskustelu työpajoissa, näkemysten vaihto
- Huomata miten moni oli kiinnostunut aihepiiristä
- Eri toimijoiden eri näkökulmat
- Aktiiviset osallistujat
- Osallistujat. Monipuoliset näkökulmat. Tieto jatkuvuudesta, tiedon tarpeesta, käytännönläheisyys
- Tavata monipuolisesti eri toimijoita! + saada kaikki mukaan, ytimekäs tilaisuus
- Yhteiskehittely työryhmissä
- Keskustelun avaus ja ihmisten tuominen yhteen
- Uusia kontakteja
- Ajankäyttöä :-). Aihe / kerta --> Kiertoa --> kommentointia

Tulevissa työpajoissa voisi parantaa

- Ryhmäosuudelle lisää aikaa
- Ihmiset olivat äänessä vähän
- Akustiikkaa

- Mahdollisuus lähettää työpajasta suoraan palautetta / ideoita eri intresseille (Kaupunki / muut toimijat)
- Jäsentyneempi työpajan vetäminen + metodit
- Pitäisi ehkä vielä tarkemmin rajautua tiettyjen aktivismitiltojen ilmapiirille. Nyt tuntui että ei oikein yhteistä käsitystä siitä mistä puhutaan.
- Ajankohta, jotta vapaaehtoiset aktivistit pääsevät mukaan
- Pidempi, nyt jäi pintaraapaisuksi, klo 12-16 ehtii 4 tuntia
- Aihekokonaisuus oli turhan laaja. Voisi rajata tiukemmin.
- Sisältöön liittyvän materiaalin jako ennakoon. Keskustelun herättely ennakoon ja jälkikäteen somessa
- Lisäaikaa osallistaviin osuuksiin
- Enemmän aikaa. Ja mitä kukin taho voi tehdä yhdessä
- Ryhmätyön fasilitointi --> enemmän räjähtävää ideointia!

Muut terveiset hankkeen ja tutkijoiden käyttöön

- Jatkaa samaan malliin!
- Hyvä design tutkimuksella
- Mielestäni sukupolvien välinen kuilu on kiinnostava teema joka vaikuttaa tässä aktivismitoiminnan taustalla yhtenä draiverina
- Mistä tietoa tapahtumasta yms. Saa? Onko joku tietty fb-ryhmä tai sähköpostilista. Joku foorumi kokemusten jakamiseksi.
- Hyvä että yhteistyötä muihin teeman tutkimushankkeisiin. Tärkeä aihe niin viranomaisten kuin vaikkapa asukasryhmien tulevaisuuden näkökulmista!
- Tulosten, alustavien ajatusten, kiinnostavien artikkeleiden tms. materiaalien jakaminen
- Lisää työpajatyöskentelyä + fb-ryhmä mahdollisimman pian
- Hienoa ja iso peukku!
- Harmillisesti puhe keskittyi byrokraatiaan & ongelmiin. Olisin kaivannut kehittämisotetta.
- Hankkeen on mahdollista toimia keskustelun innostajana ja syöttää uusia näkökulmia keskusteluun.
- Pitkästä aikaa hyvä seminaari!

Halutessa voit jättää tähän yhteydenottopyynnön ja yhteystietosi

- Kiitos saaduista yhteydenottopyynnöistä

7. Yhteenveto ja jatkotoimia

Kaupunkiaktivismi **kiinnostaa monenlaisia toimijoita** ja **moni on halukas edistämään sitä, että aktivistinen toiminta mahdollistuisi entistä paremmin**. Työpajan lopulta yllättävän suureksi kasvanut osallistujamäärä (reilu 50) ja keskustelujen vilkkaus vahvistivat käsitystä, että keskustelulle aktivismeista ja niiden tukemisesta on tarvetta. Pajan avulla keskusteluihin saatiin vauhtia, ei niin jäsentyneesti kuin olisi ollut ihanteellista, mutta onnistuneesti ainakin sikäli, että moni toivoi mahdollisuutta keskustelun jatkamiseen.

Tavat lähestyä kaupunkiaktivismiaihetta ovat hyvin moninaisia. Työpajassa saatiin keskusteluun ja jatkotyön pohjaksi tietoa ja ymmärrystä aktivistien ja hallinnon kohtaamisen haasteista ja

suuntaviivoja niihin vastaamiseen, kuten tavoite oli. Näkökulmien ja lähestymistapojen moninaisuus sekä rikasti että mutkisti keskusteluja. Monia asioita ehdittiin vain raapaista. Ymmärryksen sijaan syntyi osin hämmennystä mm. monitulkintaisten tehtävänantojen ja puhumisen tapojen kirjavuuden vuoksi.

Meille tutkijoille tärkeintä oli havaita, että keskustelua ja kehittämistä tarvitaan ja siihen löytyy monia osaavia ja päteviä kumppaneita. Yhtä mieltä tunnutaan olevan siitä, että kansalaisten asema ja sitä myötä hallinnon toimintakenttä on muutoksessa. Meidän tutkijoiden ja myös aktivistien tehtävä on kutsua hallinto mukaan muutokseen – niin vaikeaa kuin se voi ollakin yksittäisten virkamiesten ja -naisten toimiessa virkavastuulla isojen organisaatioiden vakiintuneissa toimintaympäristössä ja lakipykälien ohjauksessa.

Yhteiskunnan eri sektorien paremman kohtaamisen kannustaminen ja siinä tarvittava keskustelu voi **edistyä montaa kautta**. Alla on toimenpiteet, jotka Kaupunkiaktivismi-hanketiimi ottaa hoidettavakseen. Sen jälkeen on ehdotuksia tavoiksi, joilla työpajan muut osallistujat ja muut aiheesta kiinnostuneet esimerkiksi voivat jatkaa toimintaa aiheen parissa.

Kaupunkiaktivismi-hanketiimi lupaa

1. Perustaa **Facebook-ryhmän**, jossa työpajan osallistujat ja muut kaupunkiaktivismiaiheesta kiinnostuneet voivat jatkaa keskustelua ja verkostoitumista.
 - Ryhmä voi muovautua käyttäjiensä tarpeiden mukaan ja olla olemassa niin pitkään kuin keskustelulle on tarvetta.
 - Mukaan pyritään saamaan kansalaisaktivisteja, hallinnon toimijoita, aktivismeihin liittyvien yritysten toimijoita ja aiheeseen käytännönläheisesti suuntautuneita tutkijoita, mutta ryhmä on avoin kaikille kiinnostuneille.
 - Ryhmä voisi ennen pitkää korvata nyt Kaupunkiaktivismi-hankkeen ylläpitämän aktivismista kiinnostuneiden postilistan. Ohjausryhmän postilista joka tapauksessa säilyy.
 - Ryhmässä voi esim. jakaa vinkkejä ja linkkejä aktivismiesimerkeistä ja erilaisista käytännöistä, kysyä toisten ajatuksia toimijoiden kohtaamiseen liittyvistä kysymyksistä, kutsua muita osallistumaan tapahtumiin ja kokeiluihin, välittää tietoa yhteiskirjoittamisen etenemisestä, kutsua muita työstämään jotakin uutta jne.
 - Ryhmä toimii myös paikkana tiedottaa Kaupunkiaktivismi-hankkeen aktiviteeteista ja uusista jutuista blogissa.
 - Ideoita ryhmän nimeksi: Kaupunkiaktivismi, Kaupunkiaktivismi voimavaraksi, Kaupunkiaktivistit ja mahdollistajat, Mahdollistava kaupunki, Kohtaajat – kansalaiset ja hallinto kaupunkien kehittäjinä, Kaupunkiaktivismi voimavaraksi - kohti kansalaisten ja hallinnon hyvää kohtaamista, Kaupunkien yhteiskehittelijät
2. Perustaa **yhteiskirjoittamisalustan**, jossa kaikki kiinnostuneet pääsevät työstämään työpajassa käsiteltyjä asioita eteenpäin. Yhteiskirjoittamisen periaatteet ovat vielä pohdinnassa, mutta alustalle voisi tulla aluksi tässä muistiossa koottuja asioita muokattavassa muodossa ja niitä hyödyntäen jalostettavia koosteita ja uusia tuotoksia esimerkiksi seuraavasti
 - Mediaattorit ja managerit: välittämisen toimijat, tarve, hyödyt, kehittäminen
 - Normit ja sallivuus: haasteet ja kehittäminen

- Jakamistalous: lähtökohdat, mahdollisuudet, uhat, kehittäminen
 - Tapauskuvauksia aktivismien onnistumisesta ja estymisestä (mukaan myös mm. toteutumattoman aktivismin ilmianto -kyselyssä esille tulleita tapauksia)
 - Kuvauksia erilaisista käytännöistä ja niiden toimivuudesta
 - Rohkean kaupungin/viraston huoneentaulu
 - Rohkean ”viranhaltijan” / hallinnon työntekijän huoneentaulu
 - Valveutuneen aktivistin huoneentaulu
 - Idealista – mitä kukin voi tehdä toimijoiden hyvän kohtaamisen edistämiseksi, Kaupunkiaktivismi-hanketta hyödyntäen ja muuten? Listalle voisi soveltuvien osien myös merkitä, kuka on jo edistämässä jotakin asiaa. Esim. se, joka innostuu visualisoimaan huoneentaulua, merkitsi nimensä kyseiseen kohtaan tekijäksi.
3. Valmistella seuraavat työpajat ajoissa ja niin, että nyt palautteessa esiin tulleet ja järjestäjien kokemat heikkoudet järjestelyissä eivät toistuisi ja **työpajoista tulisi kaikkien kannalta mahdollisimman antoisia ja toimivia**.
 4. Koota Kaupunkiaktivismi-blogiin **ydinkäsitteiden sisältökuvia ja määrittelyjä** keskustelun helpottamiseksi.
 5. **Vastata mahdollisimman hyvin työpajaan osallistuneiden, hankkeen kumppaniorganisaatioiden ja muiden kiinnostuneiden ehdotuksiin** hankkeen työn suuntaamisesta, yhteistyöstä ja esim. toimijoiden ja prosessien sparraamisesta.
 6. Edistää sitä, että tässä työpajassa tuotetut ja hankkeessa myöhemmin tuotettavat kehittämistarpeet ja -ehdotukset **päätysisivät vaikuttamaan hallinnon päätöksiin ja toimintatapoihin**. Moni jo tunnustettu ehdotus sopii suoraan jatkamaan [keskustelua](#) hallitusohjelman konkretisoinnista, mm. sen seuraavia tavoitteiden kannalta:
 - ”Perataan säädökset, jotka eniten **haittaavat kansalaisten arkea, yritystoimintaa, maataloutta, investointeja, rakentamista, tervettä kilpailua ja vapaaehtoistoimintaa**.
 - Välittömästi ryhdytään **purkamaan** kansalaisia ja yritystoimintaa haittaavia alempiasteisia **normeja, määräyksiä ja ohjeita**.
 - **Sujuvoitetaan lupa- ja valitusprosessit** ja annetaan niitä koskeva **palvelulupaus**.
 - Hallitus lisää kuntalaisen ja lähiyhteisöjen **omaa vastuuta** yhteiskunnan haasteiden ratkaisemisessa.”

Työpajaan osallistuneet ja muut kiinnostuneet voivat esimerkiksi

1. Kertoa Kaupunkiaktivismi-hankkeen tutkijoille, mitä tässä muistiossa kootuista jatkoselvitystarpeista ja toimenpide-ehdotuksista kannattaisi **priorisoida** ja mitä hankkeessa muuten **olisi jatkossa hyödyllistä tehdä**.
2. Liittyä Facebook-ryhmään, kun se perustetaan ja **hyödyntää** sitä.
3. Tarjoutua mukaan Facebook-ryhmän **administrattooriksi** (pyritään saamaan esim. kymmenkunta administraattoria, jottei ryhmä ole vain perustajien varassa).
4. **Täydentää, muokata ja kommentoida dokumentteja** yhteiskirjoittamisalustalla.
5. Perustaa yhteiskirjoittamisalustalle **uusia dokumentteja** aiheista, joissa yhteinen työstäminen tuntuu hyödylliseltä ja kutsua muita mukaan työstäjiksi.

6. Ottaa yhteiskirjoittamisen tuotoksia **visualisoitavaksi**, esim. taittaa huoneentauluja käyttökelpoiseen tulostettavaan ja jaettavaan muotoon tai kehittää tapauskuvauksille graafista esitystapaa.
7. Osallistua hankkeen **tuleviin työpajoihin** tai myös niiden suunnitteluun.
8. **Kutsua Kaupunkiaktivismi-hankkeen tutkijoita ja/tai muita, esimerkiksi työpajassa tavattuja toimijoita suunnittelemaan toimintaa ja yhteistyötä** tietyn tapauksen, yhteisön tai organisaation näkökulmasta.
9. **Herättää keskustelua ja kannustaa ideointia ja toimintaa** omissa yhteisöissään.
10. **Keksiä tapoja hyvän kohtaamisen edistämiseen**, ottaa niitä käyttöön itse, ehdottaa niitä muille ja lisätä niitä yhteiskirjoittamisalustalle toimenpideideoiden listaan.